

Draga Potočnjak v knjigi **Skrito povelje** o tem, zakaj je umrl Toni Mrlak

Madež na veliki slovenski zgodbi o osamosvojitvi

S predstavitve knjige (z leve): recenzent Matevž Krivic, novinar Matej Surc, avtorica Draga Potočnjak, pilotova vdova Emilija Mrlak in recenzent Božo Repe

»Bilo je 27. junija 1991. Na uradni prvi dan vojne za Slovenijo. Helikopter gazela SA 341, serijska št. 664, je nad ljubljansko Rožno dolino izgnil v ogromni črni gobi dima. Proglasili so ga za sovražnega, pozneje izvrgli, da se je primerila napaka – mitomanska sla 'ljudi na položajih' je nato držema klesala lažno propagando, sprenevedanje in glušeči molk.« Tako piše Draga Potočnjak v knjigi **Skrito povelje**, ki je junija izšla pri založbi Sanje, predstavili pa so jo nekaj dni pred obletnico dogodka.

Atrij Slovenske akademije znanosti in umetnosti je bil napolnjen do zadnjega kotička in tudi močno sonce, ki je skozi stekleno kupolo gredo prizorišče, ni motilo množice ljudi, ki se je zbrala na predstavitvi tega obsežnega dela. V njem avtorica razkriva številne okoliščine sestrelitve helikopterja JLA nad Rožno dolino, s katerim je upravljali neregistrirani sodelavec slovenske Teritorialne obrambe Anton Mrlak, njen svak. Potočnjakova je povedala, da je raziskovala več kot pet let, knjigo pa pisala kar tri leta in kot sama pravi, le nadaljevala delo, ki ga je začela njena sestra Emilija, Mrlakova vdova, v mukotrnem iskanju resnice o moževi smrti.

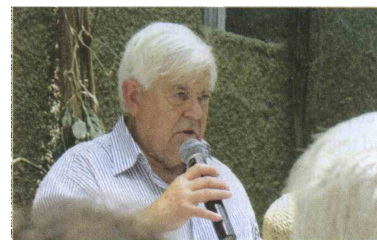
Zelo čustvena predstavitev, na kateri so spregovorili še novinar **Matej Surc** in recenzenta Matevž Krivic ter Božo Repe, je izzvala številne odzive med občinstvom, med drugimi se je oglasil tudi nekdanji predsednik države Milan Kučan in dejal, da je na predstavitev prišel zato, ker »želi, da se končno razkrije resnica o tem tragičnem dogodku, ki – tako kot nekateri drugi

– pušča madež na veliki slovenski zgodbi o osamosvojitvi.« Hkrati se je avtorici opravičil, ker se v času nastajanja knjige ni hotel srečati z njo, saj, kot je sam dejal, ni želel tvegati očitkov, da je vplival na nastanek dela. Zgodovinar Božo Repe je med drugim dejal, da je zgodba o sestrelitvi helikopterja nad Rožno dolino v Ljubljani »ena temnih, umazanih zgodb vojne za Slovenijo. To zgodbo je bilo treba povedati zaradi drugih, čistih ljudi, ki so v vojni sodelovali. Izdaja te knjige je domoljubno dejanje!« Ob tem je dodal, da Potočnjakova osebno zgodbo Tonija Mrlaka in njegovih sorodnikov postavlja »v mnogo širši kontekst zlorab in manipulacij, ki so se dogajale v imenu osamosvojitve: zlorabe oblasti, prisluškovanja in druga

Na cesti v Rožno dolino, streljaj od našega glavnega mesta, stoji spomenik Toniju Mrlaku. Tam je bila tudi letos 15. junija spominska slovesnost, ki so jo pripravili Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo – Ljubljana, Policijsko veteransko društvo Sever in Mestna občina Ljubljana. Tukaj je bil tudi zaključek 2. pohoda v spomin na sestreljenega pilota helikopterja Tonija Mrlaka. Pohoda se je udeležilo okoli 300 udeležencev, med njimi tudi 42 učencev z vodstvom iz OŠ Grm iz Novega mesta. Sklepní del pohoda pa se je končal s kulturnim programom v Moderni Galeriji, v katerem so sodelovali poleg igralka Drage Potočnjak še Boris A. Novak, Vinko Möderdorfer, kvartet Policijskega orkestra, recitatorji in drugi.

nezakonita ravnanja, ki so služila obračunavanju z drugače mislečimi, prodaja orožja, izbris blizu petindvajset tisoč ljudi iz registra stalnega prebivalstva«. Njeno pisanje pa je hkrati tudi pripoved o mučnem večletnem odkrivanju resnice, o čemer je spregovorila tudi Emilija Mrlak, je torej zgodba o prizadevanjih, da bi prišla do dokumentov, ki bi morali biti javno dostopni, pa niso. »Je zgodba o izmikanih, pa tudi o strahu tistih, ki so kaj vedeli. Zgodba o vztrajnem sestavljanju mozaika o temni plati slovenske osamosvojitve, ki jo avtorica z dejstvi, a hkrati tudi s pretanjeno umetniško besedo zna ločiti od dobrih namenov in ciljev ter ravnanja častnih ljudi,« pravi Repe.

Spremno besedo je napisal novinar **Matej Surc**, soavtor trilogije **V imenu države** in zagotovo eden naših najboljših poznavalcev poti in

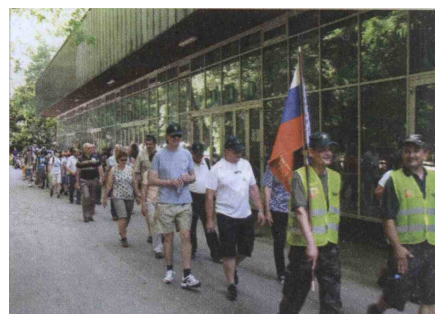

Milan Kučan

stranpoti naše osamosvojitve. Med drugim je zapisal, da je Potočnjakova, ki je sicer priznana igralka in dramatičarka, »dogodek iztrgala iz pozabe in ob tem razkrila njegove povsem drugačne razsežnosti ...«

Potočnjakova pa ob koncu zapiše: »Tonija ni moč povrniti. Nobena preiskava ga ne bo povrnila. Povrniti je moč zgolj spomin, dostojanstvo in dobro ime, ki so mu ga umazali. Za to sem si prizadevala. V bistvu pa sem le nadaljevala delo, ki ga je začela moja sestra Mila. Zaradi sina in hčerke, ki sta ju spočela v ljubezni. Zaradi vseh, ki se iz te ljubezni nadaljujejo ... Da bodo lahko vedno ponosni na dedka ...«

J. H.

J. Č.